

Godišnji izvještaj o radu udruge "LORI"

(od listopada 2015. do rujna 2016.)

1. PROJEKT 'Poštuj ljudska prava, gradi uključivo društvo'

Projekt provodi Lezbijska organizacija Rijeka "LORI" s partnerima Zagreb Pride i Trans Aid. Projekt traje 18 mjeseci (od studenog 2015. do svibnja 2017. godine). **Opći cilj** ovog projekta je smanjenje homofobije i transfobije te izgradnja tolerantnog i uključivog društva u Hrvatskoj. Projekt financijski podržavaju Europska unija i Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

2. PROJEKT 'Za škole bez homo/ bi / transfobije i predrasuda'

Cilj projekta je smanjenje nasilja na osnovi spolne orijentacije i rodnog identiteta među mladima i u obrazovnim ustanovama. Projekt uključuje nekoliko aktivnosti namijenjenih mladima u svrhu njihove edukacije i razvijanja tolerancije, tribinu u svrhu ukazivanja javnosti na učinke homofobije i transfobije u obrazovanju kao i izgradnju kapaciteta organizacija koje provode projekt. Projekt provodi Zagreb Pride u suradnji s Lezbijskom organizacijom Rijeka „LORI“. Projekt financijski podržava Ministarstvo socijalne politike i mladih.

Pregled glavnih aktivnosti:

1. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za zaštitu ljudskih prava – uključuje unaprjeđenje menadžmenta volontera/ki i obuku partnerskih organizacija za provođenje treninga policijskih službenika/ica o LGBT tematici i zločinu iz mržnje.

Edukacija 'Menadžment volontera'

Edukacija za koordinatorice/ice volontera provela se kroz tri edukacijska modula u trajanju od 2 dana (ukupno 6 dana edukacije) u travnju i svibnju 2016, a edukaciju je vodila udruga SMART. Sudjelovalo je 19 osoba iz 9 organizacija. Edukacija je uključila: 1. Planiranje volonterskog programa (planiranje volonterskog programa, uloga i važnost koordinatorice/ica volontera/ki, motivacija za volontiranje, motivacija za volontiranje, zakonodavstvo Hrvatske u pogledu volonterstva...), 2. Odgovarajuća volonterska pozicija za volontera i odgovarajući volonter za volontersku poziciju (opis volonterskih pozicija, pronalaženje, selekcija i uključivanje volontera/ki u rad organizacije, koncepcija i značaj orijentacije i treninga volontera/ki u nekoj organizaciji....) i 3. Evaluacija rada volontera i vrednovanje njihovog doprinosa (proces supervizije volontera/ki, vrednovanje volonterskog angažmana, elementi i tehnike evaluacije volonterskog angažmana i volonterskog programa...). Po edukaciji, SMART je proveo mentorstvo s odabranim organizacijama i pružile im podršku za dodatna pitanja i probleme vezane uz menadžment volontera.

Edukacija za držanje obuke policijskim službenicima/icama

Edukacija se održala u Zagrebu, 10.02.2016. i obuhvatila je LGBTIQ terminologiju, psihološki modul, kazneno pravni modul i primjere iz prakse. Edukaciju je provelo Zagreb Pride, a sudjelovali/e su aktivisti/kinje iz LORI i Trans Aid.

2. Zaštita ljudskih prava LGBTI osoba i podizanje svijesti među donositeljima odluka i među širom javnosti - odnosi se na nacionalnu kampanju, panel rasprave u 10 gradova, okrugli stol sa stručnjacima/kinjama i predstavnicima/icama institucija za suzbijanje diskriminacije, ministarstava i sl. na temu prava transrodnih i rodno varijantnih osoba. Provest će se i dvije edukacije stručnjaka/kinja: trodnevni seminar za psihologe/ginje i psihijatre/ice te trening policijskih službenika/ica u Zagrebu i Rijeci. Osim ovih javnih događanja, projekt obuhvaća i praćenje i izvješćivanje o provedbi Zakona o Životnom partnerstvu, nadzor i praćenje pravnih postupaka i zagovaranje poboljšanja pravnih i medicinskih propisa vezanih uz trans osobe, istraživanje o postupku pravnog priznanja roda, izradu preporuka vezano uz pravno priznanje roda te izradu samog nacrtu Zakona o rodnom identitetu.

Panel

LORI je u ovom razdoblju održala jednu panel diskusiju naziva 'Moj život u prosTRANStvu' na kojoj su sudjelovali/e Sanja Stanojević, predsjednica udruge TransParent - udruge za roditelje transrodne

djece te same trans osobe Luna Sardelić iz Zagreba te Alek i Marin iz Rijeke. Panel je održan povodom Međunarodnog dana borbe protiv homofobije i transfobije, 17. svibnja., u sklopu IDAHOT tjedna 2016. a okupio je 27 sudionika/ica, među kojima su, osim zainteresiranih građana/ki bili/e i aktivisti/kinje organizacija za ljudska prava, psihosocijalne djelatnice te same trans osobe.

Panel je pružio mogućnost građanima i građankama Rijeke da po prvi put čuju više o poziciji samih roditelja trans osoba, a posebnost panela ogleda se i u gostovanju samih trans osoba koje su na hrabar i otvoren način progovorili o svojoj svakodnevici, odnosima u obitelji, pravnim poteškoćama s kojima se suočavaju te pitanjima vezanim uz tijelo i identitet. Općenito, panel je bio podijeljen u nekoliko tematskih cjelina – obitelj, osobni odnosi, tranzicija, pravna pitanja i psihosocijalna podrška.

3. Suzbijanje homo/bi/transfobije u školama – uključuje predavanja za učenike/ice srednjih škola u Rijeci te seminar za nastavnike/ice i stručne suradnike/ice u školama o LGBT problematici i homo/bi/transfobiji u obrazovanju. Osim toga, uključuje i informiranje škola o Smjernicama za suzbijanje homo/bi/transfobije te vršnjačkog nasilja na osnovi spolne orijentacije i rodnog identiteta u školama, zagovaračke aktivnosti te osnivanje grupe podrške LGBT učenicima/icama srednjih škola u Zagrebu i Rijeci.

Predavanja u srednjim školama

Predavanje obuhvaća osnovnu LGBTIQ tematiku, informiranje o vrstama nasilja nad LGBTIQ osobama, ljudska prava te svakodnevna iskustva LGBT osoba. Cilj predavanja je informiranje učenika/ica o tematici spolnih i rodnih manjina kao i suzbijanju nasilja i/ili zlostavljanja na osnovu spolne orijentacije i/ili rodnog identiteta.

U 2015. godini, u 12. mjesecu, održana su 5 predavanja u Medicinskoj školi u Rijeci, na kojima je prisustvovalo 121 učenika/ica. U 2016. godini, do rujna, provedeno je 4 predavanja, od čega 3 u Prvoj riječkoj hrvatskoj gimnaziji, a jedno u Hotelijsko-turističkoj školi u Opatiji. Sveukupno, predavanja je odslušalo 81 učenika/ica.

Seminar za nastavnike/ice i stručne suradnike/ice u školama

Seminar za nastavnike/ice održan je 14.- 16.10.2016. te je na njemu sudjelovalo 25 nastavnika/ica i stručnih suradnika/ica iz različitih dijelova Hrvatske. Seminar je obuhvatio različite teme: terminologiju koja je relevantna u radu s LGBT osobama, proces coming outa, područje zlostavljanja i/ili nasilja nad LGBT mladima u školama s osvrtima, odnosno, osobnim iskustvima sudionika/ica seminara, osnovne informacije o pravima LGBT osoba te o pojavi homo/bi/transfobije i njezinim učincima. Zaključni dio seminara bio je posvećen ulozi škole u smanjenju homofobije i transfobije te osiguravanju adekvatne podrške za LGBT djecu i mlade. Seminar su vodili stručnjaci i stručnjakinje u području obrazovanja, psihosocijalnog zdravlja i ljudskih prava. O oblicima homo/bifobije i transfobije govorila je dr. sc. Jasminka Juretić s Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Rijeci, o psihološkim aspektima coming outa Iva Žegura, mr. spec. kliničke psihologije, o ulozi škole u suzbijanju homo/bifobije i transfobije Martina Horvat, socijalna pedagoginja (GOOD inicijativa), a o ljudskim pravima LGBTIQ osoba Danijela Almesberger iz udruge LORI. Na seminaru je sudjelovao i međunarodni stručnjak s dugogodišnjim iskustvom rada na području bullyinga nad LGBT mladima Peter Dankmeijer, direktor organizacije GALE - Global Alliance for LGBT Education iz Amsterdama. On je sudionicima/icama prenio razvijene dobre prakse u drugim zemljama te ih informirao o alatima i mogućnostima koje nastavnici/ice i stručni/e suradnici/ice mogu koristiti u svome radu kako bi adekvatno reagirali/e i osigurali/e veću sigurnost u školama za sve učenike i učenice.

Edukacija o javnom zagovaranju u području obrazovanja

Edukacija „Zagovaranje obrazovanja za ravnopravnost i ljudska prava LGBTIQ osoba“ provedena je kroz dvodnevni trening: jedan u Rijeci, 8. ožujka 2016., a drugi u Zagrebu, 5. travnja 2016. Edukaciju su vodile Jelena Berković i Martina Horvat iz GONG-a. Program prvog dijela edukacije (Rijeka) obuhvatio je: Uvod u planiranje zagovaračke akcije, Analizu konteksta, Analizu aktera i definiranje cilja i ključnih aktivnosti. Definirani su specifični ciljevi kao i očekivani pomaci za 03./2016. – 06./2017.

Razrađeni su indikatori mjerljivosti. U drugom dijelu edukacije (Zagreb) sudionici/ice su zajedničkim radom izradili Zagovarački plan i strategiju, definirali/e aktivnosti za unaprjeđenje obrazovanja za ravnopravnost LGBTIQ osoba te identificirali/e izazove i načine odgovora na njih. Educirano je 8 aktivista/kinja iz 3 OCD-a - LORI, Zagreb Pride i Trans Aid.

Trening za voditelje/ice predavanja o ljudskim pravima LGBT osoba i nasilju/bulingu nad LGBT mladima u srednjim školama

Jednodnevni trening održan je s ciljem osposobljavanja sudionika/ica za držanje predavanja o LGBT tematici učenicima/icama srednjih škola. Trening se održao u Rijeci, u prostorijama udruge LORI, a vodile su ga aktivistkinje iz udruge LORI, Danijela Almesberger i Nataša Czerny. Na treningu je sudjelovalo 16 osoba, uključujući aktiviste/kinje iz 6 organizacija za ljudska prava (Zagreb Pride, Trans Aid, LORI, Centar za građanske inicijative Poreč, SOS telefon - Grad Rijeka i Sarajevski otvoreni centar).

Živa biblioteka

U svibnju 2016. održan je trening za sudjelovanje u Živoj biblioteci kojeg je vodila Katarina Mikulić. Na treningu je sudjelovalo 14 osoba koji/e će u Živoj biblioteci sudjelovati u ulozi 'živih knjiga' i/ili 'knjižničarki'. 19. svibnja 2016., na Filozofskom fakultetu održala se Živa biblioteka u okviru koje je sudjelovalo 12 knjiga - lezbijka, gej, Romkinja, Srpkinja, majka djeteta s poteškoćama u razvoju, osoba s invaliditetom, transrodna osoba, beskućnica, žena s iskustvom kućnog poroda, anarhist. Živu biblioteku je posjetilo 55 osoba. U Živoj biblioteci knjige su ljudi, koji sa „čitateljima/icama“ ulaze u osobni dijalog i odgovaraju na pitanja čitatelja/ica. Posjetitelji/ice mogu birati između različitih „živih knjiga“, kojima je zajedničko to što pripadaju ranjivim ili marginaliziranim skupinama s kojima većina nas nije imala priliku porazgovarati ili ih upoznati.

Tribina o učincima homofobije i transfobije u sustavu obrazovanja

14. prosinca 2016. na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu održana je tribina „Homofobija i transfobija u sustavu obrazovanja“. Na tribini su govorili/e Sunčica Remenar, profesorica, Obrtnička škola za osobne usluge; Iva Žegura, psihologinja, klinika za psihijatru Vrapče; Sabina Saltović, stručna suradnica, Prva riječka hrvatska gimnazija; Darko Tot, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Dino Markešić, učenik, Strojarska tehnička škola Faust Vrančić. Tribinu su moderirale Martina Horvat, GOOD inicijativa i Mia Gonan, aktivistkinja, Zagreb Pride. Cilj tribine bio je upozoriti na posljedice koje homofobija i transfobija u sustavu obrazovanja imaju na LGBTIQ učenike/ice i mlade, s obzirom da su SORI česta osnova diskriminacije, društvene stigmatizacije i marginalizacije unutar obrazovnog sustava. Kroz izlaganja i diskusiju, tribina je ukazala na to kolika je i na koji način zastupljenost LGBTIQ tema u kurikulumu te koje su to politike koje potiču veću zastupljenost takvih sadržaja. Također, kroz podatke o zastupljenosti nasilja i diskriminacije prema LGBTIQ mladima u sustavu obrazovanja, na tribini su se mogla čuti stvarna iskustva školskih psihologa/ginja, nastavnika/ica i učenika/ica s nasiljem na osnovi SORI. Također se raspravljalo o primjerima pozitivnih praksi kojima škole mogu doprinijeti u svrhu stvaranja sigurnijeg mjesta za LGBTIQ mlade.

Plakat za promicanje jednakopravnosti i tolerancije

Kako bi se obilježio Međunarodni dan tolerancije, 16.11. u školama, učeničkim domovima i na fakultetima, izrađen je plakat s ciljem promicanja jednakopravnosti i tolerancije. Plakat poziva na prihvaćanje različitosti i uviđanje jednakosti, a prikazuje nekoliko osnova diskriminacije i neprihvatanja (socijalni status, rod, nacionalna pripadnost, rasa, spolna orijentacija i dr.). Plakat distribuiran na 56 adresa - srednje škole, fakulteti, učenički domovi te mjesta koja okupljaju djecu i mlade u Primorsko-goranskoj županiji i na području Grada Zagreba te pojedinim školama u Lipiku, Osijeku, Zaboku, Lepoglavi, Brešci i Bedekovčini.

Smjernice za suzbijanje homofobije i transfobije te vršnjačkog nasilja na osnovi spolne orijentacije i rodnog identiteta u školama

Izrađene su i izdane nove *Smjernice*, drugo izdanje (lipanj 2016.). Ciljevi *Smjernica* jesu: 1) unaprijediti nacionalne programe i politike u svrhu efikasnije zaštite prava djece i mladih na obrazovanje u sigurnom okruženju, 2) pružiti odgojno-obrazovnim djelatnicima/icama i stručnjacima/kinjama u području zaštite djece i mladih djelotvoran alat u suzbijanju diskriminacije i nasilja nad djecom i mladima, 3) razviti efikasnu strategiju koja prepoznaje postojanje homo/bifobičnog i transfobičnog zlostavljanja i nasilja te ponuditi mjere njegova suzbijanja i 4) potaknuti donošenje potrebnih zakonodavnih i drugih mjera kako bi se osiguralo učinkovito uživanje prava na obrazovanje bez diskriminacije na osnovi seksualne orijentacije ili rodnog identiteta.

Jedan dio *Smjernica* poslan je ravnateljima/icama i stručnim suradnicima/icama (pedagozi/ginje, psiholozi/ginje) škola u Hrvatskoj. Sveukupno, poslat će se na 750 škola.

Izrađeni su zagovarački alati: Pregled istraživanje, suzbijanje homo/bi/transfobije u školama, dobre prakse u Europi. U suradnji sa Zagreb Pride-om i Trans Aid-om izrađena je zagovaračka strategija i plan, do lipnja 2017. godine.

Grupa podrške za LGBTIQ osobe

Održane pripremne aktivnosti za pokretanje grupe - sastanci sa suradnicima/icama i izrada plana rada grupe.

4. Oснаživanje LGBTIQ zajednice te pružanje psihosocijalne i pravne podrške LGBTIQ osobama - odnosi se na radionice za LGBTIQ zajednicu, psihološko i *peer* savjetovanje, grupe podrške za TIRV (trans*, inter* i rodno varijantne) osobe te pružanje pravne podrške i zastupanja.

Grupe podrške za TIRV osobe

U ovom razdoblju održano je 10 grupa podrške za TIRV osobe. Voditeljica grupe je Snježana Božić, psihologinja.

Psihološko savjetovanje

U savjetovaštu djeluju tri psihologinje. Održano je 77 sati psihološkog savjetovanja.

Radionice

U srpnju 2016. psihologinja Gorana Birovljević, održala je radionicu "Hitchhiker's guide to happiness" na kojoj je sudjelovalo 12 osoba.

3. PROJEKT 'LGBTI ravnopravnost na radnom mjestu'

„LGBTI ravnopravnost na radnom mjestu“ projekt je kojeg partnerski provode Prostor rodne i medijske kulture K-zona, BRID – Baza za radničku inicijativu i demokratizaciju, Udruga Zora te Lezbijska organizacija Rijeka „LORI“ u suradnji s udrugama Trans Aid i Zagreb Pride. Projekt traje 18 mjeseci (od studenog 2015. do svibnja 2017.), a cilj mu je ojačati kapacitete udruga za ljudska i radnička prava po pitanju diskriminacije LGBTI osoba na osnovi rodnog identiteta, rodnog izričaja i spolne orijentacije na radnom mjestu.

Aktivnosti projekta grupirane su u 2 glavne skupine, od kojih se svaka odnosi na specifične ciljeve i ciljne skupine:

1. Osnajivanje organizacija za rad na podruđu unapređenja radnih uvjeta LGBTI osoba

Trening managementa volontera

Trening managementa volontera vodila je udruga K- Zona, a iz udruge LORI sudjelovala je Janja Trkulja.

Edukacijski ciklus za studente/ice u Rijeci

Udruge K-zona, Zora, BRID i LORI provele su ciljani obrazovni program za studentsku populaciju koji će svim zainteresiranim polaznicima/icama omogućiti stjecanje osnovnih znanja o ovom polju. Cilj je obrazovnog ciklusa mladima ponuditi cjelovit, informativan i jedinstven uvid u rad civilnog društva te ih motivirati na uključivanje u aktualne društvene procese.

Program je podijeljen u tri modula: Uvod u civilno društvo, Uvod u ljudska prava (s naglaskom na LGBT i radnička prava) te Uvod u javno djelovanje i komunikaciju. Program se održao na Filozofskom fakultetu u Rijeci, tijekom travnja 2016.

Suradnja s europskim CSO

Odnosi se na dva studijska posjeta europskim organizacijama koje se bave LGBTI radničkim pravima – londonskom Stonewallu i švedskom RFSL Ungdomu. Aktivisti/kinje partnerskih organizacija stekli su dodatna znanja na ovom podruđu u svrhu implementacije pozitivnih praksi kod hrvatskih poslodavaca te radu s poslodavcima u Hrvatskoj kroz razvoj indikatora LGBTI ravnopravnosti na radnom mjestu, ali i u istraživanju o statusu prava LGBTI radnika/ica.

2. Unapređenje radnih uvjeta LGBTI osoba

Istraživanje među poslodavcima

Istraživanje među poslodavcima u Republici Hrvatskoj o politikama i praksama vezanima za LGBTI zaposlenike provedeno je tijekom lipnja i srpnja 2016. godine te su sveukupno ispitana 403 pravna subjekta iz javnog, privatnog i neprofitnog sektora. Poslodavci u Republici Hrvatskoj odgovarali su na pitanja koja se grupiraju u tri glavna podruđa. Prvi set pitanja odnosio se na: (1) pravilnike i akte te druge, zakonima propisane, mjere kojima poslodavci štite prava i zabranjuju diskriminaciju LGBTI osoba i (2) načine informiranja zaposlenika/ica o tim mjerama. Drugi set pitanja odnosio se na iskustva i procedure prijave kršenja prava i/ili diskriminacije LGBTI osoba, dok je treći set pitanja obuhvatio načine stvaranja tolerantnog okruženja i djelovanja u smjeru zaštite i promicanja prava LGBTI osoba te postupke/mjere/politike kojima poslodavac iskazuje otvorenost prema LGBTI osobama.

Istraživanje među LGBTI osobama

Istraživanje među LGBTI osobama o uvjetima na radnom mjestu provedeno je u periodu od srpnja do rujna 2016. godine. Istraživanju je pristupilo 435 pripadnika/ca LGBT zajednice u Republici Hrvatskoj. U okviru istraživanja među LGBTI osobama naglasak je bio na doživljenim iskustvima na radnom mjestu i ispitivanju nekih stavova LGBTI osoba.

U pripremi je izrada izvještaja o oba istraživanja.

4. Aktivnosti na Internetskoj i Facebook stranici udruge

Internetska stranica Udruge redovno je ažurirana najnovijim vijestima, najavama događanja u Rijeci i svim aktivističkim LGBTIQ događanjima i aktivnostima na podruđu Hrvatske i regije te projektnim aktivnostima udruge LORI. Održava se Trans forum, koji trenutno broji 304 članova/ica. Forum je unaprijeđen u najnoviju verziju te su osigurani svi sigurnosni uvjeti za uredno funkcioniranje foruma. Unatoč općenitom trendu „izumiranja“ foruma, Trans forum je i dalje aktivan te ga članovi/ice najviše koriste kako bi dobili informacije o tranziciji, podršku i sl. Facebook stranica udruge LORI trenutno broji

2133 fanova te se redovno ažurira relevantnim informacijama iz Hrvatske i svijeta te najviše projektnim aktivnostima Udruge.

5. Društvene i kulturne aktivnosti

Tijekom 2015. godine održano je 18 aktivnosti u LORI i 6 aktivnosti u drugim prostorima u organizaciji društvenog tima. Druženja su vrlo posjećena, a otvorena su za pripadnike/ice LGBTIQ zajednice i LGBT friendly osobe. Cilj je napraviti siguran prostor za druženje, osnaživanje i upoznavanje pripadnicima/icama LGBT zajednice u prostoru udruge ili nekom prijateljskom okruženju.

U izvještajnom razdoblju je u 2015. godini održan jedan Queer up party s oko 100-130 posjetitelja/ica (studeni) i Kvir poetRI, u klubu Život (listopad) s 50-tak posjetitelja/ica.

U 2016. godini plan društvenog tima bio je održati postojeći broj druženja te pojačati organiziranje događanja iz područje queer kulture (Kvir poetRI večeri prvenstveno). Od siječnja do sredine listopada 2016. godine društveni tim je u LORI i 3 druga prostora organizirao 11 aktivnosti:

1. Druženja

- Subotnji Warm-up u LORI (16.1.2016.), Chillanje u LORI + društvene igre (28.1., 17.3.2016.): 30-40 posjetitelja/ica;

- Filmska večer u LORI, 13.2.2016., 30-tak posjetitelja/ica;

- Druškanje u Toru: 14.4., 13.5., 3.6., 16.9.2016., s oko 30-40 posjetitelja/ica;

2. Kulturne, informativne i ostale aktivnosti

- Kvir poetRI: 22.4. i 30.9.2016. u Klubu mladih Rijeka, s 50-tak posjetitelja/ica, te 12 i 7 osoba koje su čitale svoju poeziju;

- Okrugli stol Dugine obitelji, 4.10.2016. u Filodrammatici, s 14 posjetitelja/ica.

Dijelove godišnjeg izvještaja pripremile: Ivana Kenji, Monika Melnjak i Antonija Stojanović

Godišnji izvještaj uredila:

Danijela Almesberger

U Rijeci, 14. listopada 2016.